

INZRAK

Jačanje inspekcije zaštite okoliša radi učinkovite kontrole praćenja kakvoće zraka i sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova, kako bi se postigla bolja kvaliteta zraka u Republici Hrvatskoj

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO ZAŠTITE
OKOLIŠA I ENERGETIKE

safu | SREDIŠNJA AGENCIJA ZA
FINANCIARANJE I UGOVARANJE

Ovaj projekt financira Europska unija

EKONERG

Institut za energetiku i zaštitu okoliša

EKONERG

INZRAK

11. INSPEKCIJSKI NADZOR

11.2 INSPEKCIJSKI NADZOR ISPITNIH LABORATORIJA

Zakonska osnova	Zakon o zaštiti zraka, članci 52., 54., 55. - način mjerenja, dozvola za PKZ 129., 131., 133., 137., 138., 139. - inspekcijski nadzor 145.,146. - prekršajne odredbe
Nadzirana osoba	Pravna osoba LABORATORIJ ZA PKZ

11.2 INSPEKCIJSKI NADZOR ISPITNIH LABORATORIJA

Propisi	<p>Pravilnik o praćenju kvalitete zraka, članci</p> <p>11.do 15. - način mjerenja, kvaliteta podataka</p> <p>21., 22. - izvještavanje, godišnje izvješće</p> <p>Uredba o razinama onečišćujućih tvari u zraku, članci</p> <p>5., 7., 8., 13. - interpretacija godišnjeg izvješća</p>
Nadzirana osoba	Pravna osoba LABORATORIJ ZA PKZ

11.2 INSPEKCIJSKI NADZOR ISPITNIH LABORATORIJA

Ostali dokumenti	<ul style="list-style-type: none">- Rješenje o procjeni utjecaja na okoliš- Rješenje o prihvatljivosti zahvata za okoliš- Rješenje o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša- Rješenje o okolišnoj dozvoli
Nadzirana osoba	Pravna osoba LABORATORIJ ZA PKZ

Postupak kontrole provedbe propisa po fazama

A. Priprema inspekcijskog nadzora - koraci

1.

Od nadziranog ispitnog laboratorija zatražiti njihovo Rješenje o izdavanju dozvole za obavljanje djelatnost praćenja kvalitete zraka (dozvola) koje izdaje Ministarstvo zaštite okoliša i energetike (MZOE) (čl. 54. i 55. ZOZZ), metapodatke sa svih mjernih mjesta na kojima trenutno obavljaju djelatnost i kopiju svih najrecentnijih godišnjih izvješća o praćenju kvalitete zraka koja su izradili.

2.

Provjeriti je li dozvola valjana za mjerenja svih onečišćujućih tvari uključujući i one za koje se izdaje na jednu godinu (na osnovu mišljenja referentnih laboratorija).

Postupak kontrole provedbe propisa po fazama

A. Priprema inspekcijskog nadzora - koraci

3. Usporediti dozvolu sa mjernim opsegom trenutnih mjernih mjesta i mjernih mjesta iz najrecentnijih godišnjih izvješća. (Mjerni opsezi moraju biti u potpunosti pokriveni dozvolom).

4. Od nadziranog ispitnog laboratorija zatražiti popis mjerne opreme s kojom provodi mjerenja kvalitete zraka uključujući proizvođača, tip i model, godinu proizvodnje te broj certifikata o prihvaćenom ispitivanju opreme (tipsko odobrenje) iz članka 15. Pravilnika.

5. Provjeriti imaju li svi tipovi instrumenata certifikat o prihvaćenom ispitivanju opreme (tipsko odobrenje).

Postupak kontrole provedbe propisa po fazama

B. Provedba inspekcijskog nadzora - koraci

1. Po nasumičnom odabiru pregledati nekoliko godišnjih izvješća o praćenju kvalitete zraka i daljnje korake provjere prilagoditi godini za koju je izvješće izdano ili u nadzor uzeti najrecentnija izvješća iz A1.
2. Utvrditi identifikaciju (klasa / urudžbeni broj), valjanost dozvole (datum do kada vrijedi za svaku onečišćujuću tvar) i onečišćujuće tvari za koje je izdana.
3. Služeći se saznanjima koja su stečena u fazi pripreme u obliku nalaza zapisnički konstatirati pokrivenost mjernog opsega dozvolom i jesu li se za to mjerno mjesto već izdavala godišnja izvješća.
(Primjer: Tablica 1.)

Postupak kontrole provedbe propisa po fazama

B. Provedba inspekcijskog nadzora - koraci

4.

Provjeriti ispunjava li nadzirani ispitni laboratorij sve uvjete iz članka 55. ZOZZ provjerom:

- izvataka iz sudskog registra
- dokumentacije o djelatnicima
- prostorija
- mjerne opreme
- ispitnih metoda koje koristi
- potvrde o akreditaciji ispitnog laboratorija prema HRN EN ISO/IEC 17025 i njenom prilogu
- potvrde referentnog laboratorija ako je posjeduje

Postupak kontrole provedbe propisa po fazama

B. Provedba inspekcijskog nadzora - koraci

5.

Služeći se saznanjima koja su stečena u fazi pripreme u obliku nalaza zapisnički konstatirati imaju li svi tipovi instrumenata koje u obavljanju djelatnosti koristi nadzirani ispitni laboratorij valjano tipsko odobrenje.

6.

Po nasumičnom odabiru zatražiti nekoliko certifikata o umjeravanju instrumenata koji se koriste te utvrditi njihovu valjanost provjeravajući:

- dan isteka certifikata (Čl 14. PPKZ)
- mjernu sljedivost do etalona sljedivih do SI jedinica umjeravanjem u akreditiranom umjernom laboratoriju ili na neki drugi način (Čl 14. PPKZ)
- jesu li uspješno prošli testove radnih karakteristika iz čl. 14. PPKZ.

Postupak kontrole provedbe propisa po fazama

B. Provedba inspekcijskog nadzora - koraci

7.

Provjeriti da li je osiguran kontinuirani prijenos podataka za onečišćujuće tvari čija se koncentracija u zraku utvrđuje mjernim instrumentima za automatsko mjerenje računalnom mrežom u informacijski sustav kvalitete zraka koji vodi Agencija <http://iszz.azo.hr/iskzl/>

8.

Provjeriti da li izvješća o praćenju kvalitete zraka sadržavaju podatke o:

- pravnoj osobi – ispitnom laboratoriju ili referentnom laboratoriju koji obavlja praćenje kvalitete zraka
- mjernim mjestima uzimanja uzoraka i opsegu mjerenja
- vremenu i načinu uzimanja uzoraka

Postupak kontrole provedbe propisa po fazama

B. Provedba inspekcijskog nadzora - koraci

8.

- korištenim metodama mjerenja i mjernoj opremi
- osiguravanju kvalitete podataka prema zahtjevu usklađene norme za ispitne i umjerne laboratorije
- ostalim podacima iz područja osiguravanja kvalitete, kao što su osiguravanje kontinuiteta, sudjelovanje u usporednim mjerenjima, odstupanja od propisane metodologije i razlozi za to.
- o razini onečišćenosti zraka te o datumima i razdobljima onečišćenosti zraka koje prekoračuju granične vrijednosti, ciljne vrijednosti i dugoročne ciljeve za prizemni ozon
- o prekoračenju praga obavješćivanja i pragova upozorenja te o datumima i razdobljima

Postupak kontrole provedbe propisa po fazama

B. Provedba inspekcijskog nadzora - koraci

8.

- o izračunatim statističkim parametrima onečišćenosti zraka za onečišćujuće tvari prema mjerilima određenim u prilogu 8. Pravilnika
- aritmetičkoj sredini, medijanu, relevantnom percentilu i maksimalnoj vrijednosti, obuhvatu podataka – postotak od ukupno mogućeg broja podataka te broju podataka, za relevantna vremena usrednjavanja
- o prosječnoj godišnjoj vrijednosti prekursora ozona, policikličkih aromatskih ugljikovodika i kemijskog sastava u lebdećim česticama $PM_{2,5}$
- o razini onečišćenosti zraka u odnosu na gornji i donji prag procjene
- o kriterijima primijenjenim prilikom ocjenjivanja onečišćenosti zraka
- o uzrocima prekoračenja granične vrijednosti, ciljne vrijednosti i dugoročnog cilja za prizemni ozon.

Postupak kontrole provedbe propisa po fazama

B. Provedba inspekcijskog nadzora - koraci

9.

Provjeriti je li ispitni laboratorij do 31. ožujka poslao godišnje izvješće naručitelju mjerenja (JLS, JRS, onečišćivač).

Postupak kontrole provedbe propisa po fazama

C. Postupanje po provedenom inspekcijskom nadzoru - koraci

1.

Ako je u koraku B2 utvrđena nevaljanost dozvole ili nevaljanost dozvole za jednu ili više onečišćujućih tvari rješenjem zabraniti obavljanje djelatnosti PKZ ili mjerenja onečišćujućih tvari za koje je dozvola nevaljana (Čl. 138. ZOZZ) i pokrenuti prekršajni postupak po **čl. 146. ZOZZ.**

2.

Ako je u koraku B3 utvrđena nepokrivenost mjernih opsega dozvolom za jednu ili više onečišćujućih tvari za sva mjerenja onečišćujućih tvari nepokrivena dozvolom rješenjem zabraniti mjerenja tih onečišćujućih tvari (Čl. 138. ZOZZ) i pokrenuti prekršajni postupak po **čl. 146 ZOZZ.**

Postupak kontrole provedbe propisa po fazama

C. Postupanje po provedenom inspekcijskom nadzoru - koraci

3.

Ako je u koraku B4 utvrđeno neispunjavanje uvjeta (Čl. 55. ZOZZ) a nadzirani ispitni laboratorij nije obavijestio o tome MZOE u roku od 8 dana inspektor će rješenjem istome narediti zabranu obavljanja djelatnosti PKZ do ispunjavanja uvjeta (Čl. 138. ZOZZ). Ako nadzirani IL ne postupi po rješenju inspektor će predložiti MZOE ukidanje dozvole i pokrenuti prekršajni postupak po članku 146 ZOZZ.

Postupak kontrole provedbe propisa po fazama

C. Postupanje po provedenom inspekcijskom nadzoru - koraci

4.

Ako je u koraku B5 utvrđeno da neki tip instrumenta nema valjano tipsko odobrenje a ne potpadaju pod odredbu stavka 5 članka 11. PPKZ, rješenjem zabraniti mjerenja tim tipom instrumenta. (**Čl. 138. ZOZZ**). Ako nadzirani IL ne postupi po rješenju inspektor će predložiti MZOE ukidanje dozvole i pokrenuti prekršajni postupak po **članku 146 ZOZZ**.

Postupak kontrole provedbe propisa po fazama

C. Postupanje po provedenom inspekcijskom nadzoru - koraci

5.

Ako je su koraku B6 utvrđene nepravilnosti (nema ili su nevaljani certifikati o umjeravanju i testovima) rješenjem zabraniti mjerenja tih onečišćujućih tvari i zadati rok za ispunjavanja odredbi (**čl. 131. ZOZZ**). Ako nadzirani IL ne ukloni nepravilnosti u zadanom roku inspektor će rješenjem narediti uklanjanje nedostataka i pokrenuti prekršajni postupak po **članku 146 ZOZZ**

6.

Ako se u koracima B7 i B8 utvrde nedostaci i nepravilnosti u izradi izvješća ili nije osiguran kontinuirani prijenos podataka u informacijski sustav kvalitete zraka koji vodi Agencija, inspektor ukazuje ispitnom laboratoriju na nedostatke i nepravilnosti i određuje rok njihova otklanjanja, što se unosi u zapisnik. (**članak 131. stavak 2 ZOZZ**).

Postupak kontrole provedbe propisa po fazama

C. Postupanje po provedenom inspekcijskom nadzoru - koraci

6.

Ukoliko ispitni laboratorij u zadanom roku ne pošalje ispravljeno izvješće ili ne osigura prijenos podataka u Agenciju inspektor rješenjem naređuje slanje izvješća i pokreće prekršajni postupak po **članku 146 ZOZZ**.

Postupak kontrole provedbe propisa po fazama

C. Postupanje po provedenom inspekcijskom nadzoru - koraci

7. Ako se u naknadnom nadzoru utvrdi da nadzirani ispitni laboratorij nije postupi po rješenju inspektor će predložiti MZOE ukidanje dozvole. (**čl. 138. ZOZZ**).

8. U svrhu osiguranja provedbe mjera iz rješenja inspektor može zapečatiti radne prostore i uređaje ili na drugi način onemogućiti daljnje nezakonito obavljanje djelatnosti praćenja kvalitete zraka. (**čl. 140. ZOZZ**).

Postupak kontrole provedbe propisa po fazama

C. Postupanje po provedenom inspekcijskom nadzoru - koraci

9.

Ukoliko se u koraku B9 utvrdi da ispitni laboratorij nije predao godišnje izvješće za prethodnu godinu (prošao je 31. ožujak) inspektor ukazuje ispitnom laboratoriju na nepravilnost i određuje rok za slanje izvješća, što se unosi u zapisnik. (**članak 131. stavak 2 ZOZZ**).

Ukoliko ispitni laboratorij u zadanom roku ne pošalju izvješće inspektor rješenjem naređuje slanje izvješća i pokreće prekršajni postupak po **članku 146 ZOZZ**.

Postupak kontrole provedbe propisa po fazama

C. Postupanje po provedenom inspekcijskom nadzoru - koraci

10.

Ako se u inspekcijskom nadzoru utvrdi da je povrijeđen ZOZZ i/ili propis donesen na temelju njega, Ministarstvo će nadležnom tijelu podnijeti optužni prijedlog ili kaznenu prijavu zbog prekršajnog ili kaznenog djela.

Ako se u inspekcijskom nadzoru utvrdi da je povrijeđen ovaj Zakon i/ili propis donesen na temelju njega, inspektor ima pravo i obvezu poduzeti druge mjere i izvršiti druge radnje za koje je ovlašten na temelju ovoga Zakona i posebnog propisa (**Čl. 144**).

Tablica 1. Primjer usporedbe dozvole sa mjernim opsezima

Kod postaje	Mjerni opseg	Nisu pokriveni dozvolom	Izdano god. izvješće
ZA0105	CO, SO ₂ , C ₆ H ₆ , H ₂ S PM _{10(aut)}	B, PM _{10(aut)}	DA za 2015. i 2016.
ZA0106	CO, SO ₂ , NO _x , H ₂ S, PM _{10(aut)}	PM _{10(aut)}	NE
ZA0107	CO, SO ₂ , NO _x , H ₂ S, NH ₃	PM _{10(aut)}	DA za 2012 do 2016.

Rokovi za otklanjanje nedostataka

Orijentacije radi u tablici 2 dani su realni rokovi za otklanjanje nedostataka utvrđenih u C1 do C8.

Tablica 1. Realni rokovi za otklanjanje uočenih nedostataka i nepravilnosti

Br.	Opis nepravilnosti	Realni rok za otklanjanje
B6	oprema koja je korištena za mjerenja u godini iz koje je izvješće nije sljedeća	nepravilnost se ne može otkloniti – mjerenja obavljena takvom opremom nisu valjana
B6	oprema koja se trenutno koristi za mjerenja nije sljedeća	15-30 dana ovisno o tehničkom statusu opreme
B7	nije osiguran kontinuirani prijenos podataka u informacijski sustav kvalitete zraka koji vodi Agencija	15 dana ukoliko je informatička oprema odgovarajuća

Tablica 1. Realni rokovi za otklanjanje uočenih nedostataka i nepravilnosti

Br.	Opis nepravilnosti	Realni rok za otklanjanje
B8	godišnje izvješće o PKZ nije napisano sukladno regulativi	1-5 dana
B9	godišnje izvješće o PKZ nije poslano sukladno regulativi	5 dana je dovoljno da se napiše izvješće ukoliko se ne radi o jako velikoj mreži

EKONERG

Institut za energetiku i zaštitu okoliša

EKONERG

INZRAK

HVALA NA PAŽNJI